

MÚZEUM DEJÍN MESTA

Múzeum mesta Bratislavy pripravilo v zrekonštruovaných priestoroch Starej radnice novú expozíciu dejín mesta. Jej cieľom je priblížiť históriu Bratislavy predovšetkým cez život jej obyvateľov odohrávajúc sa pod vplyvom ekonomických, politických i kultúrnych udalostí. Exponáty a doplnkové informácie približujú obdobie od praveku až do konca 30. rokov 20. storočia, Bratislavu ako hlavné mesto Slovenska prezentuje filmový dokument pod názvom Ľudia a mesto. K významným udalostiam radíme aj vznik samotného múzea v roku 1868, vďaka ktorého zbierkam bolo možné usporiadať túto expozíciu.

Jej prehliadka začína na prizemí súborom reprezentatívnych predmetov sakrálneho charakteru. Viaceré artefakty sú verejnosti prezentované po prvýkrát podobne ako aj výmalba stien interiéru zo 17. storočia a gotické architektonické prvky, ktoré boli odkryté pri rekonštrukcii objektu.

Návštevník pokračuje smerom na prvé poschodie, odkiaľ je možnosť výstupu na vežu Starej radnice. V rámci jej podlaží je k dispozícii prehliadka kabinetu s výberom umelecko-remeselných artefaktov špičkovej kvality zo zbierok múzea, pracovňanb Ovídia Fausta, najvýznamnejšej osobnosti v dejinách Múzea mesta Bratislavy a panelovej prezentácie dejín Starej radnice ukončenej vyhlídkou na mesto z ochodze veže.

Po zostúpení z veže pokračuje prehliadka na prvom poschodí v najstaršej časti Starej radnice, kde hlavným exponátom je pôvodná interiérová dekorácia priestorov.

Obsahové zameranie ďalšieho sledu miestností je venované významným témam z dejín mesta ako sú bratislavské korunovácie, správa mesta, remeslá a cechy, obchod, priemysel, školstvo, kultúra, privátny i spoločenský život.

Z prvého poschodia okruh prehliadky vedie návštevníka do suterénu, ktorý je obsahovo venovaný najstarším dejinám od pravekého osídlenia na území mesta k stredovekej kultúre života a dejinám súdnictva so zachovanými väzenskými kobkami. Na záver má návštevník možnosť posediť si v štylizovanej kaviarni v duchu medzivojnového obdobia.

Stará radnica – Múzeum dejín mesta

Primciálne nám. 3, Bratislava
e-mail: mmba@bratislava.sk
www.muzeum.bratislava.sk

Návštevné hodiny

utorok – piatok / 10:00 – 17:00
sobota – nedeľa / 11:00 – 18:00

OSTATNÉ PRIESTORY STAREJ RADNICE

KONFERENČNÁ SÁLA (106 M²)

Priestor s najmodernejšou audiovizuálnou technikou a s kapacitou do 150 osôb sa nachádza v suteréne Starej radnice.

VÝTVARNÁ SIENŤ (214 M²)

Priestor má samostatný vchod z nádvorja Starej radnice. Výstavné miestnosti sú vybavené závesným systémom a vitrínami.

DETSKÝ ATELIÉR – MÚZEUM MÁ BUDÚCNOSŤ

Všetko o múzeu, každý utorok a štvrtok. Pravidelné stretnutia pre tých, ktorí náhodou zabľudia do ateliéru. Priestor je súčasťou Múzea dejín mesta na prvom poschodí.

© Múzeum mesta Bratislavy

Texty: Štefan Holčík, Marta Janovičková, Beáta Husová
Grafika: Marián Lukáč, Goodluck, s.r.o.
Zodpovedný: Peter Hyross, riaditeľ

VÍTA VÁS NOVÁ STARÁ RADNICA

MÚZEUM
MESTA
MUSEUM
BRATISLAVY
CITY HISTORY
BRATISLAVA

MÚZEUM
DEJÍN MESTA
MUSEUM OF THE
CITY HISTORY

HISTÓRIA STAREJ RADNICE

Areál Starej radnice je komplex architektúr, ktoré vyrastali a menili sa kontinuálne od 13. storočia až do súčasnosti.

Najstarší objekt so základmi z 13. storočia nahradil pravdepodobne v roku 1374 v archívnych prameňoch spomínaný „nový dom s vežou“. Bol to meštiansky dom, pôvodne bez nároku byť reprezentatívnou administratívnou budovou. V roku 1387 kúpilo mesto prvú časť areálu, roku 1421 aj zvyšok. Postupne prikúpilo aj ďalšie dva na južnej strane susediace domy. V 19. storočí pripojili k radnici vedľajší palác grófa Apponyiho, po roku 1903 aj bývalú rezidenciu ostrihomského arcibiskupa – Primaciálny palác.

Pôvodný dom, ktorý si postavil pre seba a svoju rodinu mestský richtár Jakub, bol smerom k trhovisku (teraz Hlavné námestie) zakončený vežou. Okolo trhoviska stálo viacero podobných patricijských domov s vežami.

V roku 1439 vypukla v Uhorsku domáca vojna. Išlo o trón a korunu. Posádka Hradu podporovala jednu stránku, obyvateľstvo mesta druhú. Počas ozbrojeného konfliktu došlo k ostreľovaniu mesta delami z Hradu. Pritom bola vážne poškodená aj radnica.

V nasledujúcich rokoch po smrti kráľovnej–vdovy Alžbety radnicu obnovili. Vtedy vznikla kamenná dekorácia podbránia a kaplnka zasvätená uhorskému svätcovi kráľovi Ladislavovi, situovaná na poschodí nad bránou vedľa veže. Svätý Ladislav bol patrónom nedospelého kráľa Ladislava Pohrobka, a jeden z patrónov mesta.

Na konci 15. storočia zjednotili hlavnú fasádu radnice s fasádami susediacich (pôvodne súkromných) domov. Celok zakryli spoločnou strechou s troma neskorogotickými vikiermi.

V 16. storočí pridali nad bránu radnice arkier a okná smerom na trhovisko zväčšili do dnešnej podoby. Namiesto zrušenej kaplnky zriadili na poschodí väčšiu sieň pre zasadania mestskej rady. Vo vedľajšej miestnosti sa konali súde, ďalšia smerom na juh slúžila zvoleným mešťanom ako zasadacia sieň predchodcu dnešného mestského

zastupiteľstva, ktorému sa hovorilo „vonkajšia mestská rada“.

V radnici sa rozhodovalo o osudoch mesta, úradoval tam richtár a mešťanosta, bývala tam miestnosť pre mestskú stráž, zbrojnica, v zadnom trakte aj väznica a byt kata. Do polovice 16. storočia bol na dvore suchý mlyn s konským pohonom, v 15. storočí bola v radnici aj mincovňa.

Veža radnice dostala definitívnu barokovú podobu v roku 1736. Pritom citlivo zachovali prepychové gotické okno na prvom poschodí.

Už predtým, na konci 17. storočia nákladne prestavali, upravili a vyzdobili hlavnú sieň radnice, ktorá je známa ako „súdna sieň“. Pomenovanie dostala podľa fresky biblického „Posledného súdu“, ktorú 1695 na klenbu namaloval Johann Jonas Drentwett z Augsburgu.

V polovici 18. storočia postavili reprezentačné barokové schodište, ktoré vedie na prvé poschodie.

Prvé pokusy o reštaurovanie stredovekej budovy radnice a jej interiérov sa objavili po polovici 19. storočia. Predtým vzniklo niekoľko zaujímavých projektov na prestavanie, rozšírenie, ale najmä na zvýšenie radnice o ďalšie poschodie. Po roku 1850 rekonštruovali podbránie radnice s kamennou sochárskou výzdobou, v 60. rokoch 19. storočia postavili na nádvorí radnice pri jej styku s prikúpeným palácom Apponyovcov novú zasadaciu sálu. V rokoch 1872 až 1876 poskytla Prvá prešporská sporiteľňa financie na obnovu historických siení na poschodí.

Po roku 1900 rozobrali a romantickým novotvarom v gotickom slohu nahradili arkier nad bránou. Zakryli ho pestrofarebnými keramickými škridlami. Vymenili aj krídla brány. V rokoch 1911–12 postavili v nádvorí nové krídlo, obsahujúce pracovne magistrátu, ktorým spojili objekt pôvodnej radnice s primaciálnym palácom. Po prvej svetovej vojne nasledovala oprava fasády (1926), pri ktorej sa podarilo odkryť fragmenty pôvodnej gotickej omietkovej dekorácie.

V 30. rokoch 20. storočia upravili suterény a podkrovia stredovekej stavby podľa projektu Emila Belluša. V podkroví vznikla moderná sála knižnice. Vtedy už vedenie mesta a magistrát používali iné priestory,

v Starej radnici a v Apponyiho paláci bolo umiestnené Mestské múzeum a Mestský archív.

Pred blížiacim sa stým výročím založenia Mestského múzea (1867) vyčlenilo mesto značnú sumu na rekonštrukciu jeho sídla. Obnovili sa však len priestory, ktoré užívalo Mestské múzeum, priestory archívu ostali pre rekonštrukciu neprístupné. Pri tej príležitosti sa objavili stredoveké nástenné maľby a architektonické detaily zaniknutej stredovekej radničnej kaplnky, ako aj prekvapujúca gotická dekoratívna fasáda Pauerovho domu z dvadsiatych rokov 15. storočia, ktorý sa stal neskôr súčasťou radnice. Nálezy v obidvoch prípadoch umožnili čiastočnú rekonštrukciu stredovekého stavu.

Generálna obnova celého areálu sa uskutočnila v rokoch 2005 až 2011. Podarilo sa obnoviť gotickú kaplnku s jej stredovekou výzdobou do pôvodného rozsahu, obnoviť kamenné podlahy, maľby a nábytok v reprezentačných sieňach, interiér tereziánskeho archívu aj barokové schodište. Výskum priniesol objavy aj v suterénoch a v miestnostiach na prízemí, ktoré doteraz neboli verejnosti prístupné.

